

Stvoření: 3. Vývojová teorie a původ člověka I.

Otázka o původu člověka je základní otázkou, na jejímž vyřešení závisí životní orientace člověka. Stejně chápání života nemůže mít ten, kdo je přesvědčen, že člověk vznikl náhodným, zákonitým vývojem pouze z hmoty a ten, který je přesvědčen, že člověk je termínem stvořitelského plánu stanoveného Bohem. Je tedy životně důležité, abychom si správně vyřešili základní otázku o původu člověka.

Stvoření

Vývojová teorie a původ člověka I.

Otázka o původu člověka je základní otázkou, na jejímž vyřešení závisí životní orientace člověka. Stejně chápání života nemůže mít ten, kdo je přesvědčen, že člověk vznikl náhodným, zákonitým vývojem pouze z hmoty a ten, který je přesvědčen, že člověk je termínem stvořitelského plánu stanoveného Bohem. Je tedy životně důležité, abychom si správně vyřešili základní otázku o původu člověka.

Co nám o tom říká Bible?

Víme, že kniha Genesis, bez toho, aby určila způsob, kterým člověk vznikl, přiměřeně tehdejšímu antropomorfickému vyjadřování, tvrdí: Bůh stvořil z prachu země člověka a vdechl do něj dech života a tak se stal člověk živou bytostí.

Tělo člověka je tedy z téže hmoty jako těla zvířat. Ale člověk by nebyl člověkem, bez oživovacího ducha, bez rozumové duše, kterou ho Bůh povznesl nad ostatní tvory. Později uvidíme, že tvrzení knihy Genesis se nepříčí vědeckým poznatkům o původu člověka, a že filosoficky není možno vysvětlit vznik člověka bez přiměřené příčiny, kterou je Bůh.

Podle zjevení člověk tedy pochází od Boha. Ale už od dávných dob existovali lidé, kteří, jak uvádí žalmista, tvrdili, že Boha není. Jejich počet sice nebyl nikdy velký, ale rozrostl se zvláště od začátku devatenáctého století na základě materialistického vysvětlování vývojové teorie. Po počátečním

nadšení jejich počet pod údery vědecké a filosofické kritiky začal znovu klesat, ale má i v současné době mnoho přívrženců, a to hlavně u stoupenců dialektického a mechanistického materialismu.

Co tvrdí zastánci těchto směrů?

Podle těchto směrů je vývojová teorie jasným důkazem, že náboženství je nepravdivé, že učení o vývoji nelze smířit s existencí Boha. Tak např. v knize *Sto otázek věřících nevěřícím* (Fr. Čížek) se tvrdí:

„Náboženství nemůže důsledně přiznat oprávněnost moderního učení o vývoji, protože by tím popřelo sama sebe. Proto teologové označují často vývojovou teorii za hypotézu anebo ji zdánlivě uznávají, ale ve skutečnosti zkreslují nebo ji redukují pouze na kvantitativní proces růstu. A pokud opravdu existuje vývoj živé hmoty z neživé, z ní potom dál vědomí, je na to prý nevyhnutelně potřebný zásah božské síly.“

Jaké důkazy podává autor pro své tvrzení?

Jak je to zvykem u vyznavačů tzv. materialistického vědeckého světového názoru, autor se uspokojuje pouze všeobecnými tvrzeními bez toho, aby blíže vysvětloval křesťanské chápání vývoje, bez jakéhokoli dokazování jednoduše dále tvrdí:

„... skutečně není možné věřit v Boha a zároveň ve vývoj. Tyto dvě věci jsou neslučitelné. Vývoj je ve své podstatě materialistický, protože vysvětluje biologická fakta přírodovědeckými zákony úplně bez idejí nadpřirozeného a svatého.“

A v témže duchu apriorismu na závěr prohlašuje: *„Jakýkoliv pokus smířit vědu s náboženstvím svědčí buď o diletantství nebo o vědomém falšování skutečnosti.“*

Snad by bylo vhodné nejprve říci něco o předchůdcích a zakladatelích evolucionismu.

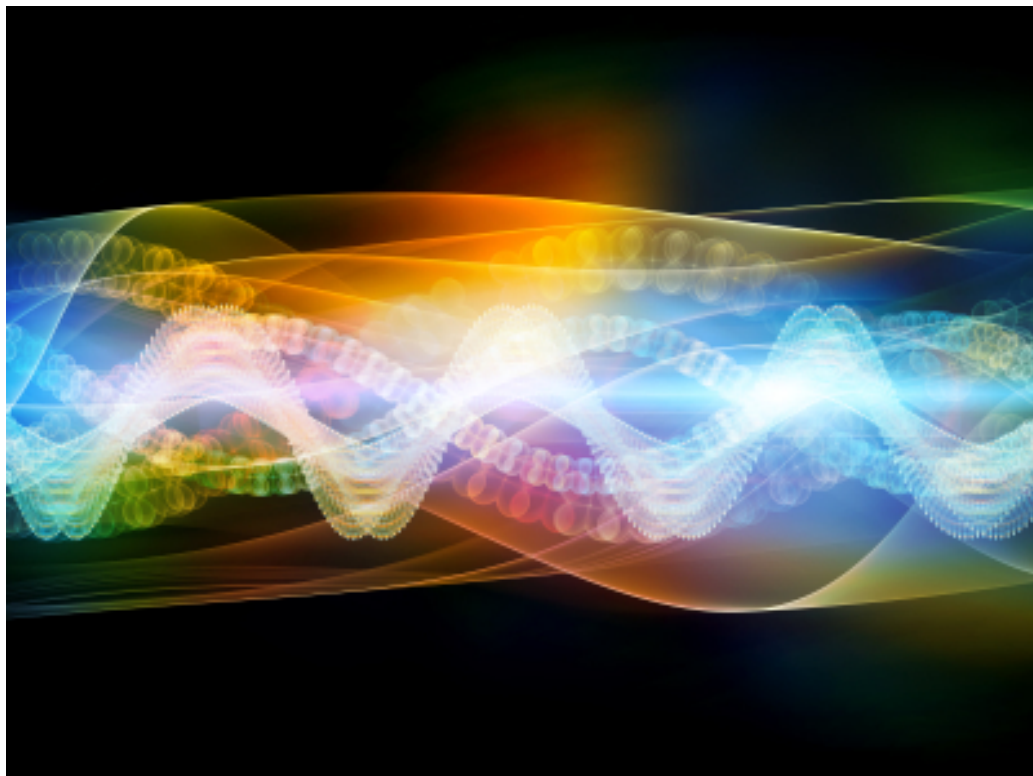
Všeobecně se vývojová teorie spojuje se jménem Lamarcka a hlavně Darwina, avšak už mnohem dříve se myšlenkou evoluce zabývali někteří lidé.

První, kdo v dějinách vyslovil myšlenku evoluce, byl pravděpodobně starořecký filosof Anaximandros (610 – 540 př. Kristem). Podle něho člověk, podobně jako ostatní živé bytosti, pochází z ryby.

Někteří za významného předchůdce vývojové teorie pokládají sv. Augustina, podle kterého Bůh nestvořil zvířata ve vyvinutém stavu, ale vložil do přírody jakoby semena, z kterých se potom za vhodných podmínek vyvinuly dospělé organismy.

Pak po dlouhá staletí, alespoň nakolik je známo, se nikdo nezabýval myšlenkou evoluce. Až v 17. století jezuita páter Atansius Kircher vyslovil názor, že Bůh nestvořil přímo všechny druhy zvířat, ale jen určitý počet, ze kterého se potom působením čtyř příčin, a to příčiny materiální a formální a hlavně účinné a účelové, vyvinuly všechny ostatní druhy.

Je třeba také vzpomenout, že v 16. a 17. století i někteří filosofové, jak Giordano Bruno, Bacon, Descartes, Leibnitz, jakoby bázně nadhodili myšlenku evoluce, ale jejich názory neměly žádný vliv.

Kdo tedy patří k zakladatelům moderní vývojové teorie?

Za skutečného zakladatele je třeba považovat francouzského přírodovědce Lamarcka, který ve svém díle *Filosofie zoologie* poprvé vyložil ucelenou teorii vývoje živé přírody, přičemž vytvořil tezi, že změna vnějšího prostředí vede v organismu ke vzniku nových vlastností, které se dědí.

Lamarck však přitom zastával názor, že vývoj jak živého, tak neživého probíhá podle vnitřní účelnosti přírody. Lamarckova teorie neměla však štěstí. Proti ní se postavil celou váhou své autority jeden s největších francouzských paleontologů.

Evolucionismus se na čas dostal do krize, dokonce se zdálo, že je definitivně překonán. Ale znovu jej vzkřísil k životu na novém základě anglický přírodovědec Charles Darwin, který po své výzkumné cestě Jižní Amerikou, na základě shromážděného materiálu, přišel k závěru o vývoji živé přírody.

V díle *O vzniku druhů přírozeným výběrem* vyložil základní myšlenku vývojové teorie, při čemž využil i Lamarckův názor o dědičnosti a vlivu vnějšího prostředí. V díle *Původ člověka a pohlavní výběr* podal přírodovědecké vysvětlení původu člověka ze zvířecích předků.

Jaký je rozdíl mezi Lamarckovým a Darwinovým vysvětlením vývoje?

Lamarck vysvětloval vývoj na základě vnitřních faktorů organismu a na základě účelnosti, Darwin se utíká k činitelům vnějším a náhodným. Podle něho jsou hlavními faktory vývoje přírodní výběr a boj o existenci.

V boji o existenci, v důsledku působení podmínek vnějšího prostředí, ze živých organismů zůstávají naživu a dávají potomstvo pouze jedinci nejvíce přizpůsobení. Přírodní výběr neustále zdokonaluje stavbu i funkci organismů, vytváří přizpůsobivost organismu prostředí. Na základě přírodního výběru se, podle Darwina, během tisíciletí uskutečnil velký jev postupného vývoje mikroorganismů, přes zvířata, až k člověku.

Kterí jsou další zastánci vývojové teorie?

Fanatickým přívržencem se stal německý přírodovědec Ernst Haeckel, který jako nevěrec a materialista uviděl v této teorii mocnou zbraň proti náboženství. Ve snaze popírat Stvořitele, obracel se na Darwinovu teorii, aby dal svému světonázoru vědecký základ.

Když však nenašel v přírodě dostatečné důkazy pro svá tvrzení, jednoduše se utíkal k falšování. Ale lež má krátké nohy a jeho falsifikace byly za čas odhaleny. Haeckel to musel přiznat, přičemž se vymlouval, že jeho cílem bylo jen ulehčit jiným pochopení jeho důkazů. Tím ale nepadla sama vývojová teorie. Další přírodovědci se jí ujali a snažili se doplňovat její nedostatky.

Hlásí se v poslední době a hlavně dnes všichni vědci k vývojové teorii?

I když vývojová teorie má mnoho svých přívrženců, nechyběli a ještě ani dnes nechybí někteří, kteří ji popírají. Ale většina vědců dnes považuje fakt evoluce za jistý.

V další kapitole se zaměříme na vývoj v užším slova smyslu, na vývoj živých organismů a na člověka.

Pavel Sauer

(pokračování)

Vývojová teorie a původ člověka:

[Stvoření: 3. Vývojová teorie a původ člověka I.](#)

[Stvoření: 4. Vývojová teorie a původ člověka II.](#)

[Stvoření: 5. Vývojová teorie a původ člověka III.](#)

[Stvoření: 6. Vývojová teorie a původ člověka IV.](#)

[Stvoření: 7. Vývojová teorie a původ člověka V.](#)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)